

DR. FEKETE PÉTER

**A SZOLGÁLAT
KÍSÉRTÉSEI, BŰNEI ÉS AKADÁLYAI**

Pécel, 2001.

© Tariska Zoltán, Tariska Zoltánné 2001
Minden jog fenntartva. „All rights reserved.”

Kiadja az Ébredés Alapítvány
Levélcím: 2119 Pécel, Pf. 17
Telefon: (28) 452-334

Felelős kiadó: Szabó László
Szerkesztő: Margit István
Lektorálta: Latinovits Ágota és Vajai Rózsa
Tördelés: Frenczel Bertalan
Borító: Éjféli Kiáltás Misszió

Készítette az Éjféli Kiáltás Misszió Nyomdája
Felelős vezető: Nagy Erzsébet

ISBN 963 00 7995X

ELŐSZÓ

Fekete Péter református lelkipásztor, a II. világháború utáni magyar lelki ébredés idején jutott hitre. Istentől a tanítás kegyelmi ajándékát kapta. Írásait, tanulmányait az Úr iránti mély alázat, a biblikusság és a lelki dolgok minél érthetőbb megfogalmazása jellemezte. Nem csupán vallotta, hanem egész életében cselekedte is: a hitre jutottakat tanítani kell.

Ebben az írásában a szolgálat veszélyeivel foglalkozik. Mindaz, amit Jézus Krisztusnak engedelmeskedve megteszünk: szolgálat. Amíg ez a mennyben örömet szerez, addig az Istennel ellenséges világban éppen az ellenkezője megy végbe. A szolgálat lelki küzdelem, ám Istennek nemcsak maga a harc fontos, hanem a harcos is. Mit bízhatna ránk, ha lelkileg harcképtelenek lennénk?

Ezért ajánlom minden kedves Testvéremnek, a lelki harcmezőkön, a frontharcban állóktól a legkisebb hátvéd munkát ellátó harcostársaimig mindenkinek: nézzen bele ebbe a tükörbe. Olvassa ezt a kicsiny kötetet lelki haszonnal, a tisztulás őszinte szándékával, úgy, hogy megújulhasson lelki és harcos élete.

Pécel, 2001. szeptember hava

Tariska Zoltán
református lelkipásztor

A szolgálatról

A szolgálattal kapcsolatban felvetett három címszó tulajdonképpen két dolgot jelöl; ha a kísértés eléri a célját, attól kezdve a szolgálat bűneiről kell beszélünk – viszont a szolgálatnak igazán nincs is más akadálya, csak a bűn. Pál apostol éppen ezért a szolgálat egyetlen akadályának nem a börtön, hanem az ige ajtajának bezárulását látta, amely főként a bűneink, nem pedig a külső körülményeink miatt szoktak bekövetkezni. (Kol 4,3; ApCsel 16,23 kk.; 2Tim 2,9; Fil 1,13; 1Kor 16,9; Jel 3,8; 1Sám 3,1; Ézs 29,9 kk.) Az uralkodásnak lehetnek és vannak külső akadályai, de a szolgálatnak sohasem. A szolgálat belső feltételei mellett, mindig lehet szolgálni! (vö. 2Kor 6,4-10)

A fentieknek állandó szem előtt tartását és logikus (ebben az esetben: „igeszerű”) végiggondolását kérve csak a szolgálat kísértéseiről fogunk szólni. (vö. Róma 12,1; 1Pt 2,2)

Mi a kísértés? Kísérteni annyit jelent, mint rávenni valakit a rosszra, bűnre csábítani, fellázítani: csináld másként, mint ahogy Isten parancsolta! Ilyen értelemben a kísértés mindig a Sától van és sohasem Istentől (Jak 1,13). Isten próbál (1 Pt 4,12; Jób, vagy Ábrahám élete), a Sátán viszont kísért (pl. betegség által). Ő a nagy Kísértő (Mt 4,1.3; 1Thessz 3,5; 1Kor 7,5), ez a neve, ez a lényege.

A Kísértő mindenütt ott van a Földön (Jób 1,7; 2,2; 1Pt 5,8; Jel 12,12-13), ezért minden ember mindenütt, mindenkor ki van téve a kísértésnek (Mt 26,41; Zsid 4,15). „Van-e a világon olyan menedék, hol bűn a kezét ki ne nyújtsa feléd?! Nem, nem...!” (353. Hallelujah) A szent szolgálat sem kivétel ez alól. Szörnyű bukások hosszú intő sora figyelmeztet erre. (Éli fiai – 1Sám 2,22; Géházi – 2Kir 5,20 kk.; Bálám – 4Móz 22-24; Júdas – Ján 12,6; Péter – Lk 22,31)

A szolgálatban is számolni kell a kísértésekkel!
„Szolgálván az Úrnak teljes alázatossággal és sok könnyhullatás és kísértés között.” (ApCsel 20,19) A szolgálattal kapcsolatosan a kísértések egyrészt a szolgálat lényegére, értelmezésére, másrészt a szolgálat „hogyan”-jára, módjaira vonatkoznak, illetve irányulnak: ne azt és ne úgy, ahogy az Úr parancsolja!

I.

A szolgálat értelmezéséből adódó kísértések, bűnök, akadályok

1. Mi a szolgálat keresztyén jelentése?

Az egész keresztyén élet „Isten-szolgálat: az istentisztelet és a felebaráti szeretet gyakorlásában a „nagy parancsolat” szerint! (Mt 22,37-40)

a) *A teremtés alapján* minden Istent szolgálja, még a Sátán is (csak ez nem önkéntes szolgálat!) „Minden, ami van, tenéked szolgál.” (Zsolt 119,91) Lázadás az általános Isten-szolgálat ellen. Az első kísértés és a bűneset is ezzel kapcsolatos: „Eritis sicut Deus – Olyanok lesztek, mint az Isten.” (1Móz 3,5) Azóta kétféle szolgálat van:

– kényszerű,

– önkéntes: Isten mindenhatósága megváltás műve alapján.
Kényszerű Isten-szolgálatra példák: az állam – Róma 13,4; Dán 7,27; Ef 1,21 kk.; József testvérei – 1Móz 50,20.

b) *A megváltás* is az Isten-szolgálatra nézve történt: az önkéntes Isten-szolgálat visszaállítása céljából. Ezt támasztják alá a következő igék:

„Áldott az Isten, Izráel Istene, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét, hogy megszabadulván a mi ellenségeink kezéből, félelem nélkül szolgáljunk néki szentségben és igazságban életünknek minden napjaiban.” (Lk 1,68. 74-75; vö. Zsid 2,14-15)

„Most pedig, minekutána felszabadultatok a bűn alól, szolgálóivá lettetek pedig az Istennek: megvan a gyümölcsötök a megszentelésre, a vége pedig örök élet.” (Róma 6,22; vö. Róma 6,18)

„Krisztusnak a vére, aki örökké való Lélek által önmagát áldozta fel ártatlanul Istennek: megtisztítja a ti lelkiismereteket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek.” (Zsid 9,14)

Jézus Krisztus „azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámasztott.” (2Kor 5,15; vö. Róma 14,9)

c) *Az „autonóm” ember csak filozófiai fogalom, a valóságban az ember vagy a bűn rabszolgája, vagy Jézus Krisztus rabszolgája. Más lehetőség nincs.* (vö. Róma 6,16 kk.; Ján 8,34)

Pál apostolnak a Filemonhoz írott könyvében olvasunk arról, hogy egy ismeretlen római ifjú nagy áron megváltott kegyetlen gazdájától egy keresztyén rabszolgát. Amikor ez a rabszolga meghallotta a felszabadító szavakat, „libertus es” – így szólt: „Uram, engedd meg nekem, hogy örökké a te szolgád lehessenek!” A keresztyén élet paradoxonja a kiváltságos, önkéntes rabszolgaság, Jézus Krisztus boldog rabsága. (vö. 2Móz 21,5-6)

„Hálát adok annak, aki engem megerősített, a Krisztus Jézusnak, a mi Urunknak, hogy engem hívnek ítélte, rendelve a szolgálatra [diakóniára].” (1Tim 1,12)

„... szánjátok oda most a ti tagjaitokat szolgálóivá az igazságnak...” (Róma 6,19; vö. Józsa 24,14-24)

d) *A keresztyén ember „character indelebili”-s-e, eltörölhetetlen jellege: „Jézus Krisztus rabszolgája”* – „Doulosz Jésou Chrisztou”. (vö. Róma 1,1; Fil 1,1; Tit 1,1; Jak 1,1; 2Pt 1,1; Júd 1.; Jel 1,1) – Rabszolga, nem pedig szerződött munkás! Doulosz!

Az 1Kor 4,1-ben olvasunk a „hypéretész”-ről (alevezős, gályarab), akinek a tisztsége nem az irányítás, a kormányzás, hanem az a feladata, sőt kötelessége, hogy húzza az evezőt. Adja bele, bocsássa rendelkezésre minden erejét, idejét, tehetségét.

A 2Kor 6,4-ben pedig a „diakonosz”-ról (tevehajcsár, rabszolga, szolgáló) olvasunk. „Ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói.”

Ha a keresztyén életet nem úgy fogjuk fel, mint Jézus Krisztus rabszolgái, (doulosz, hypéretész, diakonosz), akkor sok csalódás, csüggedés, kedvetlenség fogja kísérni a szolgálatunkat.

e) *Jézus Krisztus is mint „Ebed Jahveh” – „az Úr szolgálója” (Ézs 53) végezte el a megváltás munkáját, amely „szolgálat” a keresztyén ember szolgálatának alapja és indítéka.*

Jézus Krisztus „nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgálói [douloszi] formát vévén föl...” (Fil 2,6-7)

„Én tiköztetek olyan vagyok, mint aki szolgál [diakonei].” (Lk 22,27)

„Az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon [diakonészaik] és adja az ő életét váltságul...” (Mt 20,28; vö. a lábmosás története – Ján 13.)

f) A szolgálat keresztyén jellege: hálaáldozat Jézus Krisztus váltságáldozatáért.

„De ha kiontatom is italáldozatként a ti hitetek áldozatánál és papi szolgálatánál, mégis örülök...” (Fil 2,17; vö. 2Kor 12,15) Engesztelő áldozat soha nem lehet az életünk, legfeljebb hálaáldozat. Nem lehet „leszolgálni” a bűneinket!

„Kérlek azért titeket atyámfiak az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul...” (Róma 12,1) Sokan készek volnának máglyára adni a testüket az Úrért, de az Úr elsősorban „élő” áldozatot kíván, a mindennapi élet szolgálataiban való lassú elégezt.

A Bethánia CE szövetségi fogadalma nagyon biblikusan így fejezte ki: „Mivel a Megváltó engemet annyira szeretett, hogy a keresztfán meghalt érettem, én is szeretni akarom őt, s iránta való hálából egész életemet neki szentelem...” Keresztyén „szolgálat” tehát mindaz (és csakis az), **amit hálaadatoságból Isten aktuális parancsának engedelmeskedve teljesítünk.** (Zsolt 50,14) Ez az **igeszzerű** [logiké] **istentisztelet!** (Róma 12,1)

„Annak okáért mozdíthatatlan országot nyervén, legyünk háládatosak, amelynél fogva szolgáljunk az Istennek...” (Zsid 12,28)

„Vajon kedvesebb-e az Úr előtt az égő és véres áldozat, mint az Úr szava iránt való engedelmisség?” (1Sám 15,22)

„Véres áldozatot és ételáldozatot nem kedveltél, füleimet felnyitottad; égőáldozatot és bűnért való áldozatot sem kívántál. Akkor azt mondtam: Íme jövök... hogy teljesítsem a te akaratodat...” (Zsolt 40,7-9; vö. Zsid 10,5-6) Minden más „áldozat” és „istentisztelet” utálat az Isten előtt! (vö. Péld 15,8; 21,3-7; Ézs 1,11. kk.; Hós 6,6)

g) A keresztyén Isten-szolgálat kettősen egy valóságának (istentisztelet és felebaráti szeretet) alapvető megnyilvánulási formái:

- **Igeszolgálat:** Lk 1,2; ApCsel 6,4
- **Imaszolgálat:** Lk 2,37; vö. Mt 17,21 („térdfunka” – D.L. Moody)
- **Szeretetszolgálat:** 2Kor 8,4-5.19-21; ApCsel 6,1-3; Lk 8,3; Zsid 6,10; 1Kor 16,15.

Ezek nélkül mind az ige-, mind az imaszolgálatunk csupán zengő érc és pengő cimbalom élettelen hangja, üres szó (1Kor 13.; 1Ján 3,17-18). Itt kell megemlíteni az énekszolgálatot (Zsolt 96,1-2; Zsid 13,15; Kol 3,16; ApCsel 16,25), amely tulajdonképpen igeszolgálat, vagy imaszolgálat minősül, ha az Úr akarata szerint történik. Luther Márton szerint az ének Isten énekelt igéje („gesungenes Gotteswort”). Ismert példa az ébredéstörténetből: a népszerű igehirdető, D.L. Moody evangélizációs körútjain együtt lépett fel Ira Sankey énekessel, aki evangéliumi énekekkel „hirdette az igét”.

Említést kell tenni az ún. „charizmatikus” szolgálatokról (1Kor 12,4-11; Ef 4,11-12; Róma 12, 6-8; 1Pt 4,10-11), amelyeket külön kegyelmi ajándék birtokában, külön elhivatás alapján lehet végezni. Aki viszont ezt kapta, az nem áshatja el a talentumot anélkül, hogy ne vonna ítéletet magára. (1Tim 4,14; 2Tim 1,6; 4,1-2; Mt 25,14-30)

Az egyetemes papság bibliai ténye (1Pt 2,9) alapján minden keresztyén ember előtt nyitva van (sőt kötelező!) a szóban és étellel történő bizonyágtétel (vö. Fil 2,16; 1Pt 3,1-2), az ima (1Thessz 5,17) és a szeretetszolgálat – mint a kiváltképpen való út (1Kor 12,31). Ez utóbbi a „vállon hordozott” szolgálat (4Móz 7,9), amelybe időnket és erőnket egyaránt bele kell adni. Legtöbbször nem elég a „lélekben veletek leszek” felkiáltás!

2. A szolgálat lényegére vonatkozó kísértések:

a) Kísértés a szolgálatot csak járulékos, alkalmi teljesítménynek felfogni.

Ez a legkönnyebb: Olykor-olykor, ha jó kedvem van, teszek valamit az Úrért, felebarátaimért... Ezzel a felfogással szemben áll a Kijelentés: „**életünknek minden idejében ...**” (Lk 1,75), vagy „ajánljuk magunkat **mindenben** mint Isten szolgálói...” (2Kor 6,4). Nem alkalmi munkás, hanem „doulosz” (rabszolga), egész életre szólóan, sőt az örökkévalóságban is. „Szolgálnak neki éjjel és nappal az ő templomában [’latreüousin’ – istentiszteletet végeznek]” (Jel 7,14 kk.)

b) Kísértés csak a „szemnek”, vagy embereknek szolgálni.

A Szentírás egészen mást mond: „Istennek” (Róma 6,22), „élő Istennek” (Zsid 9,14), „Néki” (Lk 1,74; vö. 1Sám 7,3; 12,14; Dán 3,26) kell szolgálnunk. Ezzel a kísértéssel szemben élezte ki Jézus az ószövetségi kijelentést:

„Féljed az Urat, a te Istenedet, Őneki szolgálj” (5Móz 6,13)

„Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj!” (Mt 4,10)

A kísértés így is jelentkezhethet, hogy ne „csak Istennek” szolgáljunk! (Pl. „Tartoztam vele az ördögnek!”) Az ige határozott döntés elé állít: vagy-vagy! (Józsue – Józs 24,14-15; Illés – 1Kir 18,21; Jézus – Mt 6,24; Lk 16,13)

„Adjátok meg azért ami a császáré, a császárnak, és ami az Istené, az Istennek!” (Mt 22,21) olvassuk, ami nem megosztása az életnek, szolgálatunknak, hanem csupán annyit jelent, hogy ott rójuk le az Istennek a járandóságot, ahol ő az átvétel helyét és személyét megjelölte. Az adót például az adóhivatalban, nem pedig a templomban kell rendeznünk! (Róma 13,6-7; 1Pt 2,13). Ugyanis testestől-lelkestől az Istené vagyunk, mindennel Neki „tartozunk”. Nem úgy, amint azt XV. Lajos mondotta: „Lelkem az Istené, szívem a hazámé, testem a nőké!”

Az Úr nemcsak a jeruzsálemi templomban, hanem a jerikói út mentén is kérheti a szolgálatomat (vö. Lk 10,30), sőt egy-egy éhező, szomjúhozó, mezítelen, fogoly, beteg emberen keresztül is (vö. Mt 25,35 kk.). Életmegnyilvánulásainkat az minősíti szolgálattá, ha nem a „szemnek”, nem embernek, hanem az Úrnak akarunk tetszeni, ha Isten félelmében cselekszünk.

„Nem a szemnek szolgálván, mint akik embereknek akarnak tetszeni, hanem szívetek egyenességben, félvén az Istent, és valamit tesztek, lélekből cselekedjétek, mint az Úrnak és nem embereknek; tudván, hogy ti az Úrtól veszitek az örökségnek jutalmát: mert az Úr Krisztusnak szolgáltok.” (Kol 3,22-24; vö. Ef 6,5-9; 1Kor 7,23)

„Pál apostol (nem emberektől, sem nem ember által, hanem Jézus Krisztus által és az Atya Isten által, aki feltámasztotta őt a halálból)... most embereknek engedek-é, avagy az Istennek? Vagy embereknek igyekezem-é tetszeni? Bizonyára, ha még embereknek igyekezném tetszeni, Krisztus szolgálja nem volnék.” (Gal 1,1-10; vö. 1Thessz 2,4.6)

Így a hétköznapi munkánk is istentiszteletté válik, de azt tudnunk kell: a jól elvégzett munka önmagában, direkt értelemben még nem istentisztelet. A jól végzett munkának nagyon sok indítéka lehet, anélkül, hogy Isten félelmében, az Úrnak végezné valaki. Hajtóerők lehetnek a pénz, a hírnév, az üzleti érdek, vagy a dicséret. Csak az Úr előtti felelősségben és hálaadásban végzett munka válik istentiszteletté! Ez a kritériuma az igehirdetésnek (vö. 2Kor 2,17; 5,11; 1Kir 22,13 kk.; Jób 32,21-22; 1Tim 4,1-4), az imaszolgálatnak (Mt 6,5-8; Lk 18,10-14), és a szeretetszolgálatnak is (2Kor 8,9; Péld 19,17).

Az ige-, ima- és szeretetszolgálatot egyaránt megkísérti az embereknek való tetszeni akarás, a magunk dicsőségének keresése, vagy éppen a képmutatás. Az igehirdetésben ez az ékesszólásra, emberi bölcsesség fitogtatására való törekvésben (1Kor 1-2), az imádkozáskor a bőbeszédűségben, a mutatós, szép szavak hajhászásában, kioktató-elbeszélő imádságok

mondásában, mesterként hanghordozásban és külső formák felvételében (Mt 6,5-18) jelentkezik, míg a szeretetszolgálatban, az adakozásban az emberek hálájára, dicséretére, elismerésére való törekvésként (Mt 6,1-4; Csel 5,1-4) jön elő. Úrasztali terítőkön látni olyan felírást, hogy kis betűkkel ez áll: „Isten dicsőségére”, s nagy betűkkel: „KÉSZÍTETTE: X.Y.”

Itt kell megemlítenünk azt is, hogy a felebaráti szeretet, az irgalmasság cselekedetei csupán akkor válnak istentiszteletté, ha a Jézus Krisztus nevében, iránta való háládatosságból, szeretetből fakadnak, mint minden más cselekedet! (Kol 3,17)

„Aki innotok ad egy pohár vizet az én nevemben, mivelhogy a Krisztuséi vagytok, bizony mondom néktek, el nem veszi az ő jutalmát.” (Mk 9,41; vö. Mt 10,40-42; Lk 9,48; Ján 13,20)

Egyébként csak az általános „filantrópia”, „humanitás” vagy „charitas”, az emberiség, emberbaráti szeretet, a jótékonykodás kategóriájában marad minden ilyen cselekedetünk. Persze, az általános kegyelem világában mindez megbecsülendő relatív „jócselekedet”, és megkülönböztetendő a „gonosz” és „rossz” cselekedettől (Róma 2,9.7-19; 13,3-4; 1Pt 2,14; Hós 6,9), a „bűncselekménytől” (1Ján 3,4). Jézus maga is különbséget tesz az egyetemes bűnösségen belül (Róma 3,10-12; Zsolt 14,3; 53-4) a relatíve „jó” és a „gonoszok” között (Mt 5,45). Mindazáltal ennek a kijelentésnek ítélete alatt áll: „Ami pedig hitből nincs, bűn az!” (Róma 14,23b). Ha mégoly „kegyes” indítékból származnak is, az ilyen „jócselekedetek” sohasem minősülnek és magasztosulnak fel az „Isten előtt „teljes” [„peplérómena” – a teljességet elérő] (vö. Jel 3,2) és „tökéletes” [„teleiosz”] (vö. Jak 1,4) cselekedetté, a Lélek gyümölcsevő (Gal 5,22).

Érdemes összehasonlítani itt a parázna Ráháb (Zsid 11,31; Jak 2,25) hitből fakadó, de tökéletlennek látszó cselekedetét, és a gazdag ifjú (Mt 19,16-23) tökéletesnek gondolt érdemszerző cselekedetével. A misszió tehát nem filantróp vállalkozás (Ján 21,27), mert különben hamar belefáradnánk, kiábrándulnánk!

c) Kísértés az Istenszolgálatban az istentiszteletet a felebaráti szeretet gyakorlásától szétválasztva végezni, a felebaráti szeretet gyakorlását minden további nélkül, direkt értelemben az istentisztelettel azonosnak gondolni.

Mindez az Írás idevonatkozó kijelentéseinek egyoldalú értelmezéséből, a páli (hit) – jakabi (cselekedet) dialektikus feszültségnek, továbbá a törvény és evangélium paradox bibliai egységének hitben való át nem éléséből származik (vö. Róma 3,20-24; Gal 3.; Ef 2,8-9; Jak 2,10-26; 1Ján 2,3-11; 4-7 kk.) A páli hit-teológia egyoldalú értelmezésétől megóv a Gal 5,6 amely a szeretet által munkálkodó hitet hangsúlyozza. A jakabi cselekedet-teológia értelmezésének pedig a Jak 2,18 helyes értelmezése vágja útját, amely szerint „Mutasd meg nékem a te hitedet a te cselekedeteid nélkül [„khórisz”], és én meg fogom néked mutatni az én cselekedeteimből az én hitemet.” (vö. Jak 2,24)

Jóllehet a Róma 13,8-9 a felebaráti szeretet gyakorlásában mutatja fel a törvény, a parancsolatok summáját: „... és ha valamely más parancsolat van, ebben az igében foglaltatik egybe: Szeresd felebarátodat, mint magadat!” Ha jól megfigyeljük, itt a második kőtábla parancsainak summázásáról van szó, ám ennél döntőbb dolog a „nagy parancsolat” jézusi megfogalmazása: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat, a második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat!” (Mt 22,37-39)

Jézus tehát a Tízparancsolat két kőtáblájának summázásaként a szeretet kettős parancsáról, az Isten és a felebarát iránti szeretet gyakorlásáról szól. Mégpedig úgy, hogy azokat megkülönbözteti ugyan, de nem választja szét, és egymásban fel sem oldja. Isten ugyanis nem felebarát, s a felebarát nem Isten! Az istenszeretet az „első” és „nagy”

parancsolat, ez termi meg a gyümölcsét a felebaráti szeretetben. A „második” parancsolat azonban isteni tekintély és érvény dolgában „hasonló” az elsőhöz.

„Ha azt mondja valaki, hogy: szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyjafiát, hazug az: mert aki nem szereti a maga atyjafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent, akit nem lát?! Az a parancsolatunk is van őtöle, hogy aki szereti az Istent, szeresse a maga atyjafiát is!” (1Ján 4,20-21)

A Kijelentés Istene többek között éppen abban különbözik a pogány istenektől, hogy Ő az ember szeretetét és szolgálatát nem akarja kizárólag a maga számára kisajátítani, hanem mint gondviselő Isten, az Ő teremtményeinek, az embereknek a javára akarja fordítani. Bár a „jótékonyág” még nem feltétlen Isten-tisztelet, de az igazi Isten-tisztelet mindig elválaszthatatlan a könyörülő szeretet és irgalmasság cselekedeteitől. (vö. 1Kor 13,3; 1Ján 4,8; Ézs 58,6 kk.; Jak 1,27; Mt 25,34-35; Lk 19,8) Nem lehet a Kijelentés Istent úgy szeretni, hogy ez a szeretet ugyanakkor vakon menne el az embertársak mellett. (1Ján 2.) Az Isten-tisztelet és a felebaráti szeretet szétválaszthatatlanságára, mindenekfelett Isten emberré létele, az Ige testté létele kötelez.

Az Isten-szolgálatnak ez a két oldala tehát szétválaszthatatlan, de ugyanakkor megkülönböztetendő. Ha szétesik ez a bibliai egység, ami a keresztyén szolgálatoknak állandó kísértése, akkor az tévelygést, bűnt szül. Legalább úgy, mint amikor az egységen belül nem különböztetjük meg, és nem tudatosítjuk annak két oldalát, ha egyiket a másikban feloldjuk. A keresztyén egyház története mindkét elhajlásra bőven szolgál példákkal. Egyik oldalon ott áll a szemlélődő szerzetesség, a skolasztika, az ortodoxia, az eltorzult pietizmus a maga miszticizmusával, dogmatizmusával, liturgizmusával és élettől elvonatkoztatott kegyességével, másik oldalon viszont a racionalizmus, a liberalizmus, a keresztyén szocialista mozgalmak a maguk hamis praktikizmusával, moralizáló prédikálásával, filantróp és charitas cselekedeteivel, kultúrprotestantizmusával. Ezen ellentétek (ellenhatások, kiegészítések, harcok) mögött döntő teológiai tényező az Isten-szolgálat értelmezésében és gyakorlásában történt elcsúszás, eltévelyedés: az istentisztelet és a felebaráti szeretet gyakorlásának szétválása, illetve az előbbinek az utóbbival való direkt azonosítása, benne való feloldása. Ennek következtében születhetett meg az ilyen egyháztörténeti jellemzés: míg a pietizmus embertelenül istenes volt, addig a racionalizmus-liberalizmus istentelenül emberies volt. Ez tulajdonképpen fából vaskarika, mivel ami embertelen, az istentelen is, és ami igazán „istenes”, az valóban emberies is – még ha a tétel egyszerűen nem is fordítható meg, amint már láttuk. Így helyesebben „istentelenül embertelen” jellegről, magatartásról kell beszélnünk, attól függetlenül, hogy a pietizmusra mernénk ezt vonatkoztatni.

Ugyanez az ok húzódik meg az igehirdetés és diakónia végzetes szétválása mögött is, amely legtöbbször ilyen jelszavakban jelentkezik: „most nem prédikálni kell, hanem szótlanul élni, cselekedni kell az igét”, vagy pedig: „most nem imádkozni kell, hanem dolgozni”. Mintha egyáltalán ki lehetne játszani, vagy szembe lehetne állítani ezeket a szorosán egymás mellé rendelt kijelentésbeli parancsokat úgy, hogy ugyanakkor teljes mértékben engedetlenekké ne válnánk az igével szemben. Mert ez a kijelentés egyszer s mindenkorra, minden időkre nézve megáll: „Tetszék az Istennek, hogy az **igehirdetés** bolondsága által tartsa meg a hívőket.” (1Kor 1,21; vö. 1,18; Róma 10,10.13-15; Tit 1,2-3). Ezért hangzik a parancs: „Hirdesd az igét, állj elő vele alkalmas és alkalmatlan időben!” (2Tim 4,2) Nyilvánvaló dolog viszont az is, hogy „nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben” (1Kor 4,20; vö. 1Kor 2,1-4), s a szájjal való bizonyágtétel mellől elmaradhatatlan az „életnek beszéde” (Fil 2,16; Tit 2,7-8; 1Pt 2,12.15). Ennek akkor is bizonyágtévő ereje van, akár „beszéd nélkül”, miután már előzőleg a szóbeli bizonyágtétel eredménytelennek bizonyult (az 1Pt 3,1 eredeti jelentése!). Akkor, amikor már igehirdetésünk hallgatói megkeményítették magukat az igével, a hirdetett igével szemben!

A diakónia elválaszthatatlan az igehirdetéstől, de mindig csak kíséri, nem pedig pótolja. Az igehirdetés pecsétje (vö. Jak 2,16), amint Jézus is tette a gutaütött meggyógyításánál (Mk 2,9-10). Az érthető és természetes, hogy a világ csak annyiban értékeli a keresztyén életet, az egyház szolgálatát, amennyi szemmel látható és emberileg lemérhető hasznot hajt a társadalomnak. Az viszont végzetes, amikor maga a keresztyén ember és egyház sem lát többet feladatául, szolgálata lényegének. Amikor a felebaráti szeretet gyakorlása, a diakónia, a munka végzése mellett nem látja, és nem értékeli kellőképpen az Isten-tiszteletnek egészen speciális Isten felé forduló oldalát: az imádság és igehirdetés alapvető, elsődleges jelentőségét szolgálatában. Ezzel kapcsolatban lássunk két szemléltető bibliai példát, történetet.

Mária és Márta története (Lk 10,38-42)

Márta, és minden teológiátlan, hamis praktikizmus alapján álló ember úgy gondolja, hogy Jézus előtt kedvesebb az állandóan másokért fáradozó, sürgő-forgó, lázas tevékenységben töltött élet, mint az időnként Jézus lábaihoz is leülő, beszédét hallgató, nála erőt gyűjtő és úgy szolgáló élet. Jézus nem Mártát igazolta! (vö. Mk 3,14; 6,30-32) Luther ezt értette meg helyesen, amikor így szólt: „ma sok a munkám, így többet imádkozom!” Vannak idők, alkalmak, amikor az Úr egészen és kizárólag a maga számára igényel bennünket. Akkor egészséges a szolgáló keresztyén élet, ha egyensúlyban van benne a munka és csendesség (vö. Jel 2,2-5).

Amilyen alapvetően téves dolog az istentiszteletet csak a templomra korlátozni, ugyanolyan bibliátlan tévelygés „az egész élet istentisztelet” jelszavával fölöslegesnek gondolni a különleges, egyéni és gyülekezeti istentisztelet gyakorlását. Amíg ezen a földön vándorolunk az alapokkal bíró város, a mennyei Jeruzsálem (Zsid 11,10. 14-16; 12,22) felé, s amíg meg nem érkezünk a templom nélküli Városba (Jel 21,22), az Isten színről-színre látására, addig egész életünk a ki- és a belélegzés, az erőgyűjtés és az erőkifejtés törvénye alatt áll. „Ezért szükségünk van a különleges erőgyűjtésre, hogy erónket minden időben Isten rendelkezésére bocsáthassuk; különleges istentiszteletekre, hogy egész életünk istentisztelet legyen; különös istentiszteleti napokra, hogy egész életünk szombattá legyen. Szükségünk van a különösen erőgyűjtésre azért, mert Isten ígéje nem hangzik felénk minden oldalról, hanem újra és újra meg kell hallgatnunk azt, amint figyelünk a történeti kijelentésre és annak bizonyosságtevőire.” (Dr. Czeglédy Sándor)

Krisztus megkenetése Bethániában (Mt 26,6-14; Ján 12,1-8)

Mária és Júdás felfogása az adakozásról teljesen eltérő. Júdás és minden teológiátlan, hamis praktikizmus alapján álló ember úgy gondolja, hogy Jézus előtt kedvesebb a szociális jótékonykodás, mint a pénzből kimondottan az Úr szolgálatára, Isten országa céljaira (templomépítés, konferenciai útiköltség) is adni tudó ember. És Jézus újra Máriát igazolta, nem pedig Júdást, kinek szociális gondolkozása akár tetszetős is lehet. Jézus Isten-tiszteletnek fogadta el a Mária „tékozlását”, és elutasította annak a Júdásnak a „takarékos” és „szociális” (vagy legalább is annak tűnő) magatartását, aki pedig komoly tanítást adott a „Korbán”-ról (vö. Mk 7,11-13).

Mária és Júdás magatartása rendkívül éles megvilágításban tárja elénk az ún. „ráfizető” és „kifizető” keresztyénséget. Az egyik követi Jézust akkor is, ha látszólag semmi evilági „haszna” nincs belőle sem neki, sem másoknak – a másik pedig mindig azt nézi: mennyi evilági haszna van Krisztus követéséből, s előre megfontoltan el is adja, „árulja” Jézust, ha érdeke úgy kívánja (vö. Mt 26,15).

d) Kísértés az Isten-szolgálat alapvető formáinak (ige-, ima-, szeretetszolgálat) egymással való felcserélése, helyettesíteni akarása, pótlása.

Nem lehet az Isten-szolgálatot csupán igehirdetésnek, imádkozásnak, vagy csupán szeretetmunkának felfogni. Ha az Úr szívem szeretetét kéri, nem adhatok neki helyette pénzt, fáradságot (Jel 2,2-4; Hós 6,6), de imádságot és ceremóniákat sem (Ézs 29,13; 1,11 kk.; Ám 5,21 kk.). Viszont ha ajkaim tulkait (Hós 14,3) kéri a bizonyágtételben, imádságban, hálaadásban, imádatban, az Ő nevével vallást tevő ajkaknak gyümölcsét (Zsid 13,15), akkor nem adhatok neki borjúkat, kosokat (Mik 6,6-8). Ebben az esetben még csak az sem mentség, hogy „nem tudok beszélni” (vö. Mózes – 2Móz 4,10-16; Jeremiás – Jer 1,6-10; Pál – 2Kor 10,10; 2Kor 11,6; 1Kor 2,1-4).

Abban az esetben pedig, amikor az Úr vagyonomat, marhámat kéri az ő szolgálatában, tiszteletében tőlem (Péld 3,9), akkor nem adhatok neki szavakat, imádságot és prédikálást (vö. gazdag ifjú – Mt 19,16, Zákheus – Lk 19,1-10). A szolgálat mindig az, amit az Úr aktuális parancsának engedelmességgel teljesítek. Ehhez kapcsolódik az Isten-szolgálatmal összefüggő következő kísértés, amely tulajdonképpen egyéb kísértéseket is magába foglal:

e) A magunk választotta istentisztelet (Kol 2,23)

Ide tartozik a törvényeskedés (Kol 2,16-23), a kegyes túlbuzgóság, az emberi szokásokhoz, parancsolatokhoz való ragaszkodás, mégpedig az Isten kijelentett akaratával szemben vagy mellőzésével (Mt 15,9; Gal 1,14), illetve a lelki szolgálatok végzése megbízatás és kegyelmi ajándék nélkül: Uzza (2Sám 6,6-8; vö. 4Móz 1,51; 3,38; 1Kron 15,2.13); a Skéva fiai (ApCsel 19,13-16), de ebben leli bibliai magyarázatát Nádáb és Abihu (3Móz 10,1-3) tragédiája is. „Olyat tettek, amit nem parancsolt vala nekik [az Úr].” (5Móz 10,1) A bűn tehát nemcsak az, amikor megszegjük az Úr parancsát, hanem ha olyat teszünk, amit az Úr nem parancsolt. A magunk választotta istentisztelet észrevétlenül bálványimádássá fajulhat (vö. Kol 2,18), az angyalok és szellemek tisztelete (spiritizmus), vagy az „aranyborjú” története (2Móz 32,1-4). Az aranyborjú az igaz Isten kiábrázolása akart lenni, nem pedig egy pogány isten képe! Bűn az is, ha olyan formában és módon akarjuk tisztelni az Urat, hogy azt Ő megtiltotta (2Móz 20,4-5). A „magaválasztotta istentisztelet” művelői annyira elvakulhatnak, hogy az igaz Isten helyes tisztelőit (Ján 4,23-24) üldözik, sőt akár meg is ölik, abban a hitben, hogy ezáltal istentiszteletet végeznek. (Ján 16,2-3) Ilyen példák István vértanú megöletése (ApCsel 6,11; Fil 3,5-6), Pál damaszkuszi útja (ApCsel 9,22.26; 13,50), vagy később az inkvizíció, az ébredés üldözése! Krisztust is az istentisztelet védelmében ítélték halálra!

A magaválasztotta istentisztelet mindig együtt jár egy másik kísértéssel, amely a keresztyén Isten-szolgálatot megkörményezi, ez pedig:

f) Az érdemszerzés és önelégültség gondolata

Míg az igeszerű istentisztelet (Róma 12,1) jellemzője a testünk odaszánása Istennek élő, szent és kedves áldozatul (vö. 2Kor 4,10-12; Kol 1,24), addig a magaválasztotta istentisztelet dolgairól az ige ezt mondja:

„... bölcsességnek látszanak ugyan a magaválasztotta istentiszteletben és alázatokodásban és a test gyötrésében, de nincs bennük semmi becsülni való, mivelhogy **a test hizlalására valók.**” (Kol 2,23)

Beszél ugyan az ige arról, hogy „akik jól szolgálnak, szép tisztességet szereznek magoknak és sok bizodalmat a Jézus Krisztusban való hitben” (1Tim 3,13), továbbá Jézus mondja: „Aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya.” (Jn 12,26) Sőt arról is olvashatunk az igében, hogy „más fundamentumot senki sem vethet azon kívül, amely vettett, amely a Jézus Krisztus. Ha pedig valaki aranyat, ezüstöt, drágakövet, fát, szénát, pozdorját épít rá erre a fundamentumra, kinek-kinek munkája nyilván leszen: mert ama nap megmutatja, mivelhogy

tűzben jelenik meg, és hogy kinek-kinek munkája minémű legyen, azt a tűz próbálja meg. Ha valakinek a munkája, amelyet ráépített, megmarad, jutalmát veszi, ha valakinek munkája megég, kárt vall, ő maga azonban megmenekül, de úgy, mintha tűzön keresztül.” (1Kor 3,11-15) Ezzel szemben lehet úgy élni és szolgálni, hogy „ekképpen gazdagon adatik majd... a mi Urunknak és Megtartónknak, a Jézus Krisztusnak örök országába való bemenetel” (2Pt 1,11).

Az érdemszerzés és önelégültség gondolatának kísértésével szemben jó állandóan emlékeztetünkbe idézni Jézusnak a szőlőmunkásokról mondott példázatát (Mt 20,1-16), és eme szavait: „Ti is, ha mindazokat megcselekedtéték, amik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy: haszontalan szolgák („douloi”) vagyunk, mert amit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.” (Lk 17,10)

Ezek után vizsgáljuk a szolgálat „hogyan”-jára, gyakorlatára vonatkozó kísértéseket.

II.

A szolgálat gyakorlatára vonatkozó kísértések, bűnök, akadályok

Isten igéjének útmutatása és a Szentlélek vezetése szerint kell szolgálnunk!

A szolgálat végzésének, gyakorlatának módjait az Úr az Ő igéjében, konkrétan a Bibliában határozta meg számunkra. A kísértés és bűn általában az, hogy ne úgy végezd a szolgálatot, ahogyan az Úr azt elébed adta! Először mindig azt nézzük meg, hogyan rendelte ki számunkra a szolgálatot az Úr, aztán pedig azt, hogy milyen bűn származik abból szolgálatunk kapcsán, amikor nem úgy végezzük a szolgálatot, ahogy azt Ő parancsolta.

a) A Biblia nem „szolgálati szabályzat”, nem kézikönyv, sem nem „illemkódex”; egyszóval: nem kezelhető úgy, ahogy egy kalauz használja a menetrendkönyvét.

A keresztyén ember szolgálata ilyen értelemben nem a „betű” szolgálata (2Kor 3,6-9; Róma 7,6), hanem „Lélekben” való, a Szentlélek vezetése alatt álló szolgálat (Fil 3,3; Róma 14,17-18). Jézus az Ő Lelkének vezetését ígérte övéinek a szolgálat végzésében (Ján 14,26; 16,13; Mk 13,10). Ez a kérdés külön tanulmányt igényelne, itt csupán utalunk arra, hogy az apostolok és az ősegyház szolgálata mennyire a Lélek vezetése, uralma alatt történt. Gondoljunk Pál apostol missziói útjaira (vö. ApCsel 13,2.4; 16,6-10; 18,9; 20,23; 21,4.11; 23,11).

A Szentlélek vezetése nélküli szolgálat gépiessé, lélektelenné, sablonossá, perspektívtalanná válik. Az igehirdetésben ilyenkor jelentkezik a mesterség, rutin, profánizmus vagy a pszichologizálás bűne. Ilyenkor az igehirdetőnek állandóan az a kísértése, hogy mások számára olvassa a Bibliát, s csak mesterségbe vágó módon hallgatja az igehirdetést.

Egyfelől hangsúlyoznunk kell a szolgálat „hogyan”-jával kapcsolatban a Szentlélek vezetésének nélkülözhetetlenségét, másfelől rá kell mutatni arra a tényre, hogy a Szentlélek vezetése a szolgálatban, a szolgálat módjaira nézve is az ígéhez, konkrétan az íráshoz kötött. Olyan útmutatást sohasem ad, amely ellenkezik a teljes Szentírás szellemével. A hitnek és tőle elválaszthatatlan szolgálatnak is egyaránt „szabálya” a Biblia (Róma 12,6-7; 2Kor 10,13; Gal 6,16; Fil 3,16): „A teljes írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes [„ariosz” – célszerű, helyes] legyen az Isten embere, minden jócselekedetre felkészített.” (2Tim 3,16-17)

Ezek után lássunk néhány fontos bibliai útmutatást a szolgálat módjára, gyakorlatára vonatkozóan:

b) Kegyelmi ajándékok mértéke szerint végezzük a szolgálatot.

„Ki-ki amint kegyelmi ajándékot kapott, úgy sáfarkodjék azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai. Ha valaki szól, mintegy Isten igéit szólja, ha valaki szolgál, mintegy azzal az erővel szolgáljon, amit Isten ad.” (1Pt 4,10-11; vö. Bír 6,14; 2Kor 4,1; 8,11-15; 12,7-10)

Kísértés: idegen tűz, idegen erő, versengés (vö. Fil 1,15)

Amikor az Úr küld, akkor nem bújhatok ki a szolgálat alól erőtlenségemre, képzetlenségemre, alkalmatlanságomra való hivatkozással, mert a mi alkalmatos voltunk az Istentől van. (2Kor 3,5-6).

c) Örvendezéssel végezzük a szolgálatot!

„Szolgáljatok az Úrnak örvendezéssel!” (Zsolt 100,2)

„Szolgálj néki tökéletes szívvel és jó kedvvel!” (1Krón 28,9; vö. Róma 14,17-18; Jer 23,33-40; Ám 8,5)

Kísértés és bűn: a kénytelenségből való szolgálat (vö. 1Pt 5,2; Zsid 13,17).

Különösen az adakozással kapcsolatban kell hangsúlyoznunk:

„Ki-ki amint eltökélte szívében, nem szomorúságból vagy kénytelenségből, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten” (2Kor 8,7; vö. Róma 12,8). Istennek nem kell ragadomány, csak hálaáldozat (vö. Mal 1,10-14; 3,8 kk.; ApCsel 5,1-16).

d) Félelem nélkül, de Isten félelmében szolgáljunk!

„Megszabadulván a mi ellenségeink kezéből, félelem nélkül szolgáljunk néki szentségben és igazságban...” (Lk 1,74-75; vö. Zsid 2,14-15; 1Kor 15,26)

„Szolgáljatok az Urat félelemmel és örüljétek reszketéssel!” (Zsolt 2,11)

„Szolgáljunk az Istennek tetsző módon kegyességgel és félelemmel!” (Zsid 12,28)

Egyfelől tehát az „erőnek, szeretetnek és józanságnak Lelkével” (2Tim 1,7-8), teljes bátorsággal [„parrézia” – lélekjelenlét, merészség a beszédben] lehet és kell szolgálni minden körülmények között (vö. Fil 1,28), másfelől viszont a legteljesebb istenfélelemben. Az Istent féltő ember nem fél az emberektől, de nem is veti meg őket. Egyébként e két kísértés fenyeget a szolgálatban is.

A szükséges félelem oka, magyarázata:

„Azért aki azt hiszi, hogy áll, meglássa, hogy el ne essék!” (1Kor 10,12; vö. Róma 11,20-22)

„Félelemmel és rettegéssel vigyétek véghez a ti idvességeket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a munkálást jó kedvéből.” (Fil 2,12b-13; vö. 2Kor 7,1)

A lelki szolgálatban legalább annyi szent komolyságot, megilletődést kellene tanúsítani, mint egy orvosi műtéten az asszisztensnek: bele ne kontárkodjunk az igazi Orvos munkájába, mert a lelki munkás csupán munkatársa Istennek. (1Kor 3,9; Mk 16,20)

e) Kegyességgel, szentségben és igazságban szolgáljunk!

A kegyesség nem más, mint kegyelemből való élés (vö. Zsid 12,28; Lk 1,75). Kegyes az, akin meglátszik a kegyelem munkája, az isteni természet megvalósulása (2Pt 1,3-4).

Ebben gyakorolni kell magunkat, ez a „praxis pietatis” (1Tim 4,7-8)! E nélkül a „vizet prédikál, de bort iszik” bűne kísért meg szolgálatunkban.

Szentségtelen, rothadt beszédű ember nem lehet igehirdető (Ef 4,29; vö. Kol 4,6)! „Úgy prédikál, hogy nem kellene leengedni sohasem a szószékről, de úgy él, hogy sohasem szabadna a szószékre engedni” – mondtak egy lelkipásztorról. Szentségtelen étellel nem lehet „eredményes” a szolgálatunk, bizonyágtételünk! (Zsolt 51,1-15; vö. 2Tim 3-5 kk.)

f) Teljes szívvel és teljes lélekkel szolgáljunk!

„Szeressétek az Urat, a ti Isteneteket... szolgáljatok néki teljes szívetekből és teljes lelketekből.” (Józs 22,15; vö. 1Sám 12,20; Mt 6,24; ApCsel 5,1-16)

Azt jelenti ez, hogy legyen benne az egész életem a szolgálatban, adjam bele erőmnek, tehetségemnek, értelmemnek, érzelmemnek színe-javát. Legyen szívügyem a szolgálat, ne csupán gépies, léleknélküli, unalmas teher, amelyen mielőbb túl akarok esni!

g) Teljes alázatossággal szolgáljunk!

„Szolgálván az Úrnak teljes alázatossággal és sok könnyhullatás és kísértés között.” (ApCsel 20,19; vö. Lk 22,26 kk.; Mk 10,43; Ján 13,14)

Kísértés a szolgálatban: a gőg, az elbizakodottság, a magabiztosság. (1Tim 3,6)

Ismert példa, amikor az igehirdetőhöz szolgálata után odasiet egy ember, hogy elsőnek gratuláljon neki. Mire a lelkész: „Köszönöm, de elkésett, az Ördög már a szószéken gratulált...”

Xavéri Ferencről mondták: „Szerette volna megjavítani az egész világot úgy, hogy az ő létezéséről ne tudjon senki.” (E.H. Fosdick: A szolgálat értelme. Bp., 1929)

h) A szolgálatot teljesen betöltve végezzük!

„Szenvedj, az evangélista munkáját cselekedd, szolgálatodat teljesen betöltsd!” (2Tim 4,5)

„Vigyázz a szolgálatra, amelyre vállalkoztál az Úrban, hogy azt betöltsed! [’Pléroforeo, pléroó’ – befejezni egészen]” (Kol 4,17)

Kísértés: a felületesség, szalmaláng lelkesedés, belekezdeni valamibe, de be nem fejezni, abbahagyni. (vö. Lk 9,62; 14,28-35; 1Tim 1,19; 2Tim 4,10)

i) A szolgálatot hűséggel végezzük!

„Féljétek az Urat, és szolgáljatok néki hűséggel!” (Józs 24,14)

Kísértés: állhatatlanság, hűtlenség a szolgálatban. Különösen a kis dolgokban és a pénzkezelésben kísért a hűtlen sáfarkodás bűne.

„Aki hű a kevesen, a sokon is hű az, és aki a kevesen hamis, a sokon is hamis az. Ha azért a hamis mammonon hívek nem voltak, ki bízná reátok az igaz kincset? És ha a másén hívek nem voltak, ki adja oda néktek, ami a tiétek?” (Lk 16,10-12; vö. Mt 24,45 kk.; Lk 12,42. 47-48; Mt 25,21-23.29; Lk 19, 16-17; Jel 2,10; Mt 10,22; 24,13)

„Ami pedig egyébiránt a sáfároknak megkívántatik, az, hogy mindenik hívnek találtassék.” (1Kor 4,2)

E fenti két utóbbi „szabállyal” és kísértéssel kapcsolatos a következő is:

j) Szüntelen szolgálni az Úrnak!

„A te Istened, akinek te szüntelen szolgálasz, ő szabadítson meg téged!” (Dán 6,16; vö. Dán 6, 10.20)

Kísértés: szabadságold időnként magadat a szolgálatban! Ennyit megengedhetsz magadnak!

Anna próféta asszonyról, a Fánuel leányáról azt olvassuk, hogy 84 éves korában is „böjtöléssel és imádkozásokkal szolgál vala éjjel és nappal” (Lk 2,37) Nem lehet tehát senki sem „nyugdíjas” keresztyén!

Pál apostol a szolgálatával kapcsolatban azt mondja az efézusi véneknek: „Azért vigyázzatok, megemlékezvén arról, hogy én három esztendeig éjjel és nappal meg nem szüntem könnyhullatással inteni mindenkit...” (ApCsel 20,31; vö. 2Kor 6,5; 11,27; 1Thessz 2,9; 2Thessz 3,8).

Létezik tehát éjszakai szolgálat az Isten Házában: nemcsak a jeruzsálemi templomban, hanem a Krisztus egyházában is (Zsolt 134.)! Mivel töltöd az álmatlan éjszakát, az éjszakai utazást, a kényszerű virrasztást, a „lyukas” időt? (Zsolt 63,7; 77,3.7; JerSir 2,19) Üdvtörténeti szempontból jelenlegi nappalainkra és éjszakáinkra egyaránt áll: „nappal van”, de: „eljő az éjszaka, mikor senki sem munkálkodhatik” (Ján 9,4; vö. Ján 11,9; 2Kor 6,2; Róma 13,12; Zsid 3,13).

A szüntelen való szolgálatban azonban nagyon oda kell figyelni az Úrra, hogy mindig azzal töltsük az időnkét, s abban szolgáljunk Neki, amit Ő aktuálisan parancsol, vagy vár tőlünk. Márta is foglalatos volt a szüntelen való szolgálatban, az Úr mégsem dicsérte meg (Lk 10,40-42). „Mint a szolgálk szemei uroknak kezére, mint a szolgálány szemei asszonya kezére” (Zsolt 123,2), úgy kell szemeinknek az Úrra nézni. Ő az engedelmeseket „szemeivel” tanácsolja, az engedetleneket pedig „kantárral és zablával” szorítja engedelmességre (Zsolt 32,8-9).

k) Botránkoztatás nélkül végezzük a szolgálatot!

„Senkit semmiben meg ne botránkoztassunk, hogy a szolgálatunk ne szidalmaztassék!” (2Kor 6,3)

Pál apostol azt mondja:

„Ebben gyakorlom pedig magamat, hogy botránkozás nélkül való (eredetiben: botránkozásra okot nem adó!) lelkiismeretem legyen az Isten és emberek előtt mindenkor.” (ApCsel 24,16)

Egyfelől a keresztyén ember magatartását ez az ige határozza meg:

„Rám nézve pedig igen csekély dolog, hogy ti tőletek ítéltessem meg, vagy emberi ítélelnaptól, sőt magam sem ítélem meg magamat. Mert semmit sem tudok magamra, de nem ebben vagyok megigazulva, aki ugyanis engem megítél, az Úr az!” (1Kor 4,3-4) Amíg így van, addig könnyen megkísérthet az a nem igeszerű ellenkező véglet a szolgálatban, hogy egyáltalán nem törődöm az emberekkel, erőtlen lelkiismeretükkel, és sorra botránkoztatom meg őket. Egyszóval: okot szolgáltatok arra, hogy mások elessenek, eltántorodjanak az Úrtól (Jel 2,14). Erre az esetre áll:

„Aki pedig megbotránkoztat egyet e kicsinyek közül, akik énbennem hisznek, jobb annak, hogy malomkövet kössenek a nyakára és a tenger mélységébe vessék. Jaj a világnak a botránkozások [eredetileg: „apo tón skandalón” – a botrányokért, kelepcékért, melyekbe valaki belebotlik, vagy bűnbeesését okozza] miatt! Mert szükség, hogy botránkozások essenek, de jaj annak az embernek, aki által a botránkozás esik.” (Mt 18,6-7; vö.Mt 18,9; 5,29-30; Mk 9,42-47)

Krisztus evangéliuma, a keresztről szóló beszéd is okozhat botránkozást (vö. 1Kor 1,18-23; Gal 5,11; Mt 11,6; 13,57; Mk 6,3; Mt 15,12; Ján 6,61; Róma 9,33) – de minden más „ok nélkül való” szükségtelen botránkoztatás, amely ítéletet von maga után. Jézus is, Pál

apostol is ügyeltek arra, hogy az emberek ok nélkül ne botránkozzanak bennük, szolgálatukban. (Róma 14.; 1Kor 8; 10,23-33; 9,19-23).

A tág lelkiismeretet, szabadosságot (vagy ahogy a Biblia utal rá: „nikolaitizmus”) gyűlöli az Úr. (vö. Jel 2,6.15- 20) Irányadó: „Aki szereti az ő atyjafiát, a világosságban marad és nincs benne semmi botránkozásra való.” (1Ján 2,10)

Lássunk néhány botránkozásra okot adó eljárást:

l) Türelmetlenség a szolgálatban: kísértés és bűn.

A tanítványok tüzet akarnak kérni a Jézust be nem fogadó samáriai falura. Samáriában később nagy ébredés lett. (Lk 9,51-56; vö. Ján 4,40-42; ApCsel 8,5-17)

„Úgy van az Isten országa, mint mikor az ember beveti a magot a földbe és alszik és fölkel éjjel és nappal, a mag pedig kihajt és felnő, ő maga sem tudja, miképpen?” (Mk 4,26-27)

„Ímé a szántó-vető várja a földnek drága gyümölcsét, béketűréssel várja, míg reggeli és estvéli esőt kap.” (Jak 5,7)

Szabály: tudni kell sietni és várni, hisz a lelkimunkás „dajka”, amint azt Pál is írja a thessalonikabelieknek:

„Szívélyesek valánk tiközöttetek, amiként a dajka dajkálhatja az ő gyermekeit... miként az atya az ő gyermekeit, úgy intettünk és buzdítottunk egyenként mindnyájatokat.” (1Thess 2,7-11; vö. Gal 4,19-20; 4Móz 11,11-12)

m) A szolgálatban a monopolizálás, rivalizálás és sablonosítás – kísértés és bűn.

Ha azt mondom, hogy csak az a helyes Krisztus-követés és szolgálat, amit én csinállok, az nem más, mint monopolizálás..

„János pedig felele néki, mondván: Mester, láttunk valakit, aki a te neveddel ördögöket űz, aki *nem követ minket*, és eltiltók őt, mivelhogy nem követ *minket!* Jézus pedig monda: Ne tiltsátok el őt, mert senki sincs, aki csodát tesz az én nevemben és mindjárt gonoszul szólhatna felőlem. Mert aki nincs ellenünk, mellettünk van.” (Mk 9,38-40) Lukácsnál egyenesen így mondja: „eltiltók őt, mivelhogy téged nem követ mi velünk” (Lk 9,49)

Pál apostol ezzel a magatartással szemben egészen odáig megy, hogy így szól:

„Némelyek versengésből prédikálják a Krisztust, nem tiszta lélekkel, azt hívén, hogy fogságom nyomorúságát így megnövelik... Mit mondjak? Csakhogy minden módon, akár színből, akár szívből a Krisztus prédikáltatik, és én ennek örülök, és örülni is fogok.” (Fil 1,16.18)

A fenti ige példát szolgáltatta arra, hogy a rivalizálás, versengés, személyi rangkérdés mennyire megfertőzheti a legszentebb szolgálatot is. (ld. Diotrefesz – 3Ján 9.) Ez annál is inkább megejtheti a szent szolgálatban, különösen az igehirdetésben foglaltos embert, mivel a hitben erőtlenekek mindenkor hajlamosak a személykultuszra. Ezzel a kísértéssel szemben Pál apostol magatartása és útmutatása az irányadó:

„Hát kicsoda Pál és kicsoda Apollós? Csak szolgák [„diakonoi”], akik által hívőkké lettetek...” (1Kor 3,5)

„Semmit sem cselekedvén versengéstől, sem hiábavaló dicsőségből, hanem alázatosan egymást különbeknek tartván timagatoknál... Annak okáért az az indulat legyen bennetek, amely volt a Krisztus Jézusban is...” (Fil 2,1-5)

Pál apostol, hogy kikerülje mind a gyülekezet, mind pedig a többi lelki munkás részéről fenyegető kísértést, az alábbiakhoz tartotta magát:

„Tisztességbeli dolog, hogy ne ott hirdessem az evangéliumot, ahol nevezetett Krisztus, hogy ne más alapra építsek, hanem amint meg van írva: akiknek nem hirdettetett öfelőle...” (Róma 16,20) Hétköznapiasan ezt így fejezik ezt ki: „Ne kaszálj a más szénájába!”

A korinthusi gyülekezet bűnei (1Kor 1,11-15) a „sablonosítás” kísértésére is figyelmeztetik a lelkiszolgálatban lévő embert: „ne a magad képére akard formálni a rád bízottakat, akiknek szolgálatsz!” Amikor Pál apostol több helyen azt írja a gyülekezeteknek: „legyetek az én követőim...”, akkor azt is hozzáteszi: „mint én is a **Krisztusé!**” (1Kor 11,1; 1Kor 4,16) Egy másik levelében pedig eredetileg ez áll: „legyetek velem együtt [Krisztus-] követők, atyámfiai.” (Fil 3,16)

Kísértés: pópáskodás. Mindamellett megáll: „légy példa [eredetileg: „typus”] a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban!” (1Tim 4,12) Példa nélkül, hogy erőszakolni akarnánk azt másra. A „típus” olyan „példány” valamiből, aminek a mintájára sorozatban készítik a többieket, mert bevált. Végül egy kérdés valamennyi lelki munkásokhoz: jó lenne-e az, ha minden hívő ember olyan lenne, mint én?! Sokaknak akaratlanul is mintái vagyunk a hívő életben, éppen ezért megszívleendő az alábbi igé:

„Lábaitokkal egyenesen járjatok, hogy a sánta el ne hajoljon, sőt inkább meggyógyuljon!” (Zsid 12,12)

n) A szolgálatban, különösen az igehirdetés szolgálatában gyakori kísértés a pesszimizmus, csüggedés, bénító kicsinyhitűség, eredménytelenség okozta keserűség, csalódás, a mindennapi élet gondja, magányosság és elszigeteltség, bátorítás és megértés hiánya.

Bibliai példák:

„Illés könyörög Istenhez Izráel ellen mondván: Uram, a te prófétáidat megölték és a te oltáraidat lerombolták, és csak én egyedül maradtam és engem is halálra keresnek.” (1Kir 19, 10.18; vö. Róma 11,2-5) S mit mond neki az isteni felelet? Meghagytam magamnak hétezer embert, akik nem hajtottak térdet a Baálnak. Ekképpen azért most is van maradék a kegyelemből való választás szerint, még akkor is, ha a pesszimizmus ferde világgépet láttat velünk. (vö. Zsolt 116,11)

Keresztelő János szomorú példája. (Mt 11,3)

Péter húsvét után visszamegy a hálókhoz, amelyeket egykor Jézus szavára otthagytott, hogy embereket halásszon. (Ján 21,1-19; vö. Mt 4,18-22; Lk 5,1-11)

Ezzel a kísértéssel szemben a bibliai realitás, valóságlátás, józanság a jó fegyver. Jézus nem ígért nagy, látványos sikereket az övéinek ezen a világon, sőt azt mondta: „E világon nyomorúságtok leszen, de bízzatok, én meggyőztem a világot!” (Ján 16,33; vö. ApCsel, 14,22; Zsid 11,36-38; 12,1-4) Isten gyermekeinek számolni kell az emberek részéről a magukra hagyottsággal (Ján 16,32; 2Tim 4,9-18; Mt 24,10), de annál inkább számolniuk lehet és kell azzal, hogy az Úr velük van minden napon a világ végezetéig (Mt 28,20).

Az igehirdetés szolgálatára általában irányadók Pál apostol szavai: „Aki szánt, reménység alatt kell szántania!” (1Kor 9,10) Még akkor is, ha nagyon sok esetben eme igének jegyében történik a szolgálatunk: „Más a vető, más az arató!” (Jn 4,37) Nem mindig várhatjuk munkánk gyümölcsét, vetésünk beérését, de „akik könnyhullatással vetnek, vigadozással aratnak majd.” (Zsolt 126,)

Minden pogányos pesszimizmussal, csüggedéssel, kiábrándultsággal szemben erre az igére kell figyelniük: „Krisztus feltámadott... Azért szerelmes atyámfiai erősen álljatok, mozdíthatatlanul, buzgólkodván az Úrnak dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban!” (1Kor 15,20. 58; vö. 2Kor 4,1.8-10)

o) A szolgálatban, különösen az igehirdetés szolgálatában gyakori kísértés az optimizmus, az alaptalan derűlátás, emberi lelkesedés, az eredményektől való megszédülés.

Bibliai példa:

„Visszatérek pedig a hetven tanítvány örömmel, mondván: Uram, még az ördögök is engednek nekünk a te neved által! Ő pedig monda nekik: Látám a Sátánt, mint villámlást lehullani az égből. Ímé, adok néktek hatalmat, hogy a kígyókon és skorpiókon tapodjatok, és az ellenségnek minden erején, és semmi nem érthet néktek. De ne azon örüljétek, hogy a lelkek néktek engednek, hanem inkább azon örüljétek, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben!” (Lk 10,17-20)

A „veni, vidi, vici” („jöttem, láttam, győztem”) keresztyénség és szolgálat csak a látszattól ítél, a legtöbb esetben a felületesség és hiúság ejti meg; a pillanatnyi első benyomásból ítél, pedig jó meggondolni az ige magvetésével kapcsolatban Jézusnak a magvetőről mondott példázatát (Mt 13. rész). Milyen különböző sorsra jut az ige az emberi szívekben később? Noha „üresen”, célt nem érően, hiábavaló módon sohasem tér vissza az Úr ígéje: hanem ítéletre, vagy üdvösségre elvégzi a maga munkáját ott, ahová küldötte az Úr (Ézs 55,11)

Mennyi „nagy dolgot”, eredményt tartunk mi számon szolgálatunk nyomán, amit majd nem „ismer el” az Úr! (vö. Mt 7, 22-23) Ugyanakkor a lebecsült két fillérek (Mk 12,41-44), a pohár vizek (Mk 9,41), egy elhagyott dűlőúti beszélgetés (ApCsel 8,26 kk.), a behajtott ajtó mögött tikon elmondott imádságok (Mt 6,6) mind számon vannak az Úrnál!

Ezzel a kísértéssel szemben is, mint az előzővel szemben a legjobb fegyver a bibliai realitás, a józanság. Mindkét kísértés abból adódik, hogy a láthatókra nézünk, pedig a szolgálatra is áll: „Hitben járunk, nem látásban!” (2Kor 4,18; 5,7)

p) A lelki szolgálat legnagyobb akadály, a szolgálatunkban szinte a legbotránkozhatóbb dolog: a rút nyereszkesedés, anyagiasság.

„Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömet, sem nem rút nyereszkesedésből, hanem jóindulattal [’prothymósz’ – készségesen], sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példányképei a nyájnak.” (1Pt 5,2; vö. 1Kor 9,16-18; Jer 20,9; Tit 1,11; 1Tim 6,5-10)

E.H. Fosdick: A szolgálat értelme című kötetében „A nagy akadály” címen tárgyalja ezt a kérdést: amikor Jézus is vagy-vagy elé állítja a szolgálni akaró (és kénytelen) embert, akkor a Mammont, az anyagiasságot említi, mint a saját maga ellenfelét (Mt 6,24; Lk 16,13). Ide tartoznak még a fősvénység, anyagiasság, kapzsiság és a bálványimádás. (Kol 3,5; Ef 5,5). Ez volt a veszte **Bálámnak** (Júd 11.; 1Pt 2,15; 4Móz 22,7), **Éli házának** (1Sám 2,12-36), **Géházinak**, Elizeus szolgájának (2Kir 5,20-27), **Izrael hűtlen papjainak** és prófétáinak (Jer 8,10; Mik 3,11). De ez lett a veszte **Júdásnak** (Jn 12,6, Csel 1,18; Mt 26,15), **Anániásnak** és **Safirának** (ApCsel 5,1-10), **Démásnak** (2Tim 4,10) és még sok más „szolgálni” akaró keresztyén embernek is. Géházi esete különösen megdöbbentő ténytudással mutat rá arra a szörnyű veszedelemre, ami nem egyszer megtörténik: amíg a lelkimunkás a „poklos” világot, az embereket akarja gyógyítani szolgálata által, éppen akkor ragad rá a poklosság (jelen esetben az anyagiasság)!

Az adakozás, a szeretetszolgálat esetében ez a kísértés úgy jelentkezik, miként Malakiás korában történt, áldozáskor és a tized fizetésekor, amikor a hitvánnyal, a selejtessel, az „aljával” áldoztak (vö. Mal 1,7-14; 3,8-12). Az Úr egyedül a „jövedelmünk zsengejét” fogadja el az Ő tisztelete jeleként (Péld 3,9). A tized-fizetés, mint keresztyén hálaáldozat, az Újszövetségben, a Melkisédek rendje szerinti Főpap gyülekezetében sincs feloldva. (vö. Mt 23,23; Zsid 7,8. 16-17). Aki nem szeretne törvényeskedni, az ne a tized-fizetés

megtagadásával tegye azt, hanem úgy, hogy még ennél is többet ad. Az „ezen felül” való adakozás döntő ismertetőjegye lehet a keresztyén szeretetszolgálatnak. (vö. Lk 10,35; Filem 21.; Mt 5,40-41. 46-47; Lk 6,32-35; Mt 5,20)

Minthogy mind a szolgálat (így igehirdetőt is!), mind pedig azokat, akiknek szolgálunk, egyaránt fenyegeti az anyagiasság, a nyereszkesedés bűne, bizonyos esetekben függetleníteni kell a lelki szolgálatot az anyagiaktól. Úgy, mint ahogy azt Elizeus (2Kir 5,16. 20) vagy Pál apostol (1Kor 9,6-19) is tette. Isten Szentlelke ezt mindig megmutatja a reá figyelőknek.

r) Az emberek közötti Isten-szolgálatot a bűnösökkel vállalt szolidaritásban, de a bűnnel szemben való legteljesebb belső fenntartással kell végezni.

„Atyámfiak, még ha előfogja is az embert valami bűn, ti lelkiek igazítsátok útba az olyant szelídségnek lelkével, ügyelvén magadra, hogy meg ne kísértessél temagad is.” (Gal 6,1)

„Másokat pedig retentéssel mentsetek meg, kiragadva őket a tűzből, és utálva még a ruhát is, amelyet a test beszennyezett.” (Júd 23.)

Az a Pál apostol, aki Őszintén tudta mondani, hogy „a bűnösök között első vagyok én” (1Tim 1,15), azt adja tanácsul, hogy „mindentől, ami gonosznak látszik, őrizkedjétek” (1Thessz 5,22). Továbbá: „ne társalkodjatok azzal, ha valaki atyafi létére parázna, vagy csaló, vagy bálványimádó, vagy szidalmazó, vagy részeges, vagy ragadozó, az ilyennel még együtt se egyetek!” (1Kor 5,11) A bűnnel szemben való komoly tartózkodás nélkül megesik, hogy amely bűnből mást akarunk gyógyítani, mint lelkigondozók, abba esünk bele. (vö. Géházi esetét!)

Sok bukásnak lett már eredeztetője a fiúk-leányok együttes „bűnvalló” (Jak 5,16) közössége! Ettől minden esetben óvakodni kell! Még egy dolog: bűnvallás esetén a lelkigondozó sohasem turkálhat a másik bűnében, s ne is engedje részletezni túlságosan a bűnvallót vallomásában. Mindig a Sém és Jáfet magatartása, nem a bűn leplezése, takargatása hanem annak „elfedezése” legyen az irányadó a lelkigondozónak a bűnnel és bűnössel szemben (vö. 2Kor 4,2; 1Pt 4,8; Jak 5,20).

s) Minden szolgálatunknak a Krisztus visszavárása jegyében „ama nap” perspektívájában kell történnie.

Itt csupán egyetlen példázatot idézzünk emlékezetünkbe, amely egyaránt rámutat a szolgálat helyes lelkületére és a kísértésre egyaránt. Akinek van füle a hallásra, hallja és értse, mit mond ebben a Lélek!

„Legyenek a ti derekaitok felövezve és szövétnekeitek meggyújtva, ti meg hasonlók az olyan emberekhez, akik az ő urokat várják, mikor jó meg a menyegzőről, hogy mihelyst megjő és zörget, azonnal megnyissák neki. Boldogok azok a szolgák, kiket az Úr, mikor haza megy, vigyázva talál: bizony mondom néktek, hogy felövezvén magát, leülteti azokat és eljövén szolgál nékik. És ha megjő a második őrváltáskor, és ha harmadik őrváltáskor jó meg, és úgy találja őket, boldogok azok a szolgák! Ezt pedig jegyezzétek meg, hogy ha tudná a ház gazdája, mely órában jó el a tolvaj, vigyázna, és nem engedné, hogy az ő házába törjön. Ti is azért legyetek készek: mert amely órában nem gondolnátok, abban jó el az Embernek Fia... Kicsoda hát a hű és bölcs sáfár, kit az úr gondviselővé tön az ő házanépén, hogy adja ki nékik élelmüket a maga idejében? Boldog az a szolga, akit az ő ura, mikor hazajő, ilyen munkában talál! Bizony mondom néktek, hogy minden jószága felett gondviselővé teszi őt. Ha pedig az a szolga így szólna az ő szívében: Halogatja még az én uram a hazajövetelt, és kezdené verni a szolgákat és szolgálóleányokat és enni és inni és részegeskedni: megjő annak a szolgának ura, amely napon nem várja, és amely órában nem gondolja, és kettévágatja őt, és a hitetlenek

sorsára juttatja. És amely szolga tudta az ő urának akaratát és nem végezte el, sem annak akarata szerint nem cselekedett, sokkal büntették meg, aki pedig nem tudta és büntetésre méltó dolgot cselekedett, kevesebbet büntették. És valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle, és akire sokat bíztak, többet kívánnak tőle.” (Lk 12,35-48)

Azt a szolgálatot tehát, amelyet vettünk az Úr Jézustól, töltsük be hűséggel és teljesen. Az ő vére tisztítson meg bennünket a szent szolgálatban elkövetett bűneinktől is, hogy nekünk is elhangozhassék a mennyei szózat:

**„EZEK AZOK, AKIK JÖTTEK A NAGY NYOMORÚSÁGBÓL, ÉS MEGMOSTÁK
AZ Ő RUHÁIKAT, ÉS MEGFEHÉRÍTETTÉK RUHÁIKAT A BÁRÁNY VÉRÉBEN.
EZÉRT VANNAK AZ ISTEN KIRÁLYI SZÉKE ELŐTT; ÉS SZOLGÁLNAK NÉKI
ÉJJEL ÉS NAPPAL AZ Ő TEMPLOMÁBAN...”**

(Jelenések 7,14-15)

FEKETE PÉTER BIBLIOGRÁFIAI ADATAI:

Könyvei:

1. KRISZTUS VAGY SZOMBATNAP. Hajdúböszörmény, 1952.
2. ÁLMOK, LÁTOMÁSOK, JELEK ÉS CSODÁK A BIBLIA MEGVILÁGÍTÁSÁBAN. [Jászberény, 1982.]
3. RÖVID TANÍTÁS A NYELVEKENSZÓLÁSRÓL. H.é.n.
4. A JEHOVA TANÚI SZEKTÁJÁNAK ISMERTETÉSE ÉS BIBLIAI KRITIKÁJA. Iránytű Kiadó, Budapest, 1993.
5. AZ EGYHÁZ ÉS A SZEKTA. Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.

Egyéb írásai:

1. ÉLŐ KRISZTUSSAL A THEOLOGIÁN. Közlöny, 1946. október, LXXV. évf., 1. szám, 3-4. oldal
2. MESSIÁSI PRÓFÉCIÁK AZ ÓTESTAMENTOMBAN. Közlöny, 1946. Karácsony, LXXV. évf., 2. szám, 13-14. oldal
3. TEMPLOMBAN ÉS HÁZANKÉNT. Közlöny, 1947. Húsvét, LXXV. évf., 3. szám, 19-21. oldal
4. FELÍRVA AZ ÉLETNEK KÖNYVÉBEN. Közlöny, 1947. november, LXXVI. évf., 2. szám, 2-3. oldal
5. KÖNYVISMERTETÉS I. (Otto Riecker: Das evangelistische Wort) Közlöny, 1948. február, LXXVI. évf., 5. szám, 3-4. oldal [Kocsis Elemérrel]
6. KÖNYVISMERTETÉS II. (Otto Riecker: Das evangelistische Wort) Közlöny, 1948. Pünkösöd, LXXVI. évf., 6. szám, 4-5. oldal [Kocsis Elemérrel]
7. FEKETE PÉTER IGEHIRDETÉSE FELESÉGE TEMETÉSÉN, PÉCELEN, 1983. JÚLIUS 23-ÁN. Biblia és Gyülekezet, 1991. év, III. évf., 3. szám, 18-19. oldal
8. GONDOLATOK A "SZENTLELEK VEZETÉSE" KÉRDÉSEIHEZ. Biblia és Gyülekezet, 1993. év, V. évf., 2. szám, 8-10. oldal

Kéziratban fennmaradt fontosabb munkái:

1. A 68. ZSOLTÁR KELETKEZÉSI IDEJE. Debrecen, 1947.
2. MEGLÁTÁSAIM AZ EVANGELIZÁCIÓVAL KAPCSOLATBAN. 1947.
3. A SZENTLELEK ÚRISTEN BENNÜNK VALÓ MUNKÁJA. 1947.
4. NE TÉVELYEGJETEK! (Bibliai kritika a jehovisták tanairól) Hajdúböszörmény, 1948.
5. A REFORMÁTUS KERESZTYÉN DOGMATIKA ALAPVONALAI. Alcsút, 1949.
6. EGYHÁZ-GYÜLEKEZET-KÖZÖSSÉG AZ ÚJTESTAMENTUMBAN. Debrecen, 1949.
7. KÖZÉPFOKÚ BIBLIAISKOLAI ELŐADÁSVÁZLATOK. 1949/50.
8. ETIKA. Alcsút, 1950.
9. ÚJTESTAMENTUMI KIJELENTÉSTÖRTÉNET. Alcsút, 1950.
10. A TEMETÉSI SZERTARTÁS A MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZBAN A XIX. SZÁZAD FOLYAMÁN. Hajdúböszörmény, 1951.
11. EGYHÁZI BESZÉD ELŐ- ÉS UTÓIMÁVAL, BIBLIAMAGYARÁZAT ÉS KÁTÉMAGYARÁZAT, IX. ÚRNAPJA. Hajdúböszörmény, 1951.
12. A KÖZÖSSÉG KEZDETEI AZ ÓTESTAMENTUMBAN. Debrecen, 1952.
13. A KÖZÖSSÉG AZ ÓTESTAMENTUMBAN. Hajdúböszörmény, 1952.
14. EGYHÁZUNK SZOLGÁLATA. 1953.

15. A MAGYARORSZÁGI FŐBB SZEKTÁK TÖRTÉNETÉNEK ÉS JELEN HELYZETÉNEK RÖVID ISMERTETÉSE. Debrecen, 1953.
16. A SZOLGÁLAT KÍSÉRTÉSEI, BŰNEI ÉS AKADÁLYAI. Debrecen, 1954.
17. A KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR HOMILETIKUMA. Debrecen, 1954.
18. A BIBLIÁBAN ELŐFORDULÓ IDEGEN SZAVAK ÉS NEVEK JELENTÉSE. Debrecen, 1954.
19. A VILÁGMEGVÁLTÁS-TAN BIBLIAI ÉRTELMEZÉSE ÉS AZ EZZEL KAPCSOLATOS AKTUÁLIS TEOLÓGIAI PROBLÉMÁK. Debrecen, 1954.
20. A BIBLIA ÚTJA KELETKEZÉSÉTŐL A MA EMBERÉIG. Debrecen, 1955.
21. MEMORANDUM. Debrecen, 1955. (Fekete Péter és Kovács Tibor segédlelkészek fegyelmi ügye)
22. ÍGY TÖRTÉNT. Debrecen, 1955. (Fekete Péter és Kovács Tibor ügye)
23. AZ ÖKUMENIKUS KAPCSOLATOK TERMÉKENYÍTŐ HATÁSA AZ IGEHIRDETÉSRE ÉS A GYŰLEKEZET HITTARTALMÁRA. 1956.
24. BIBLIA-TANULMÁNY MALAKIÁS KÖNYVE ALAPJÁN. Mátraháza, 1957.
25. A TEMETÉS ÉS ESKETÉS IGEHIRDETÉSÉNEK PROBLEMATIKÁJA. Dunapataj, 1957.
26. A KARÁCSONY HOMILETIKUMA. Kiskunhalas, 1957.
27. AZ EVANGELIZÁLÁS MÓDSZEREI. Budapest, 1957.
28. TELJESEDJETEK BE SZENTLÉLEKKEL! Szabadszállás, 1957.
29. AZ IGE TANÍTÁSAI A KÖZÖSSÉGI ÉLETRE NÉZVE. Kecskemét, 1958.
30. A HIT GYÜMÖLCSEI A PRESBITERI SZOLGÁLATBAN. Szolnok, 1959.
31. AZ ÜDVUNIVERZALIZMUSRÓL. Tiszavárkony, 1959.
32. SZEKTÁK ELLENI VÉDEKEZÉS. Tiszavárkony, 1960.
33. HÚSVÉT HOMILETIKUMA. Tiszavárkony, 1960.
34. NAGYPÉNTEK ÉS HÚSVÉT ETIKUMA ÉS HOMILETIKUMA. Szolnok, 1961.
35. AZ ÜDVEGYETEMESSÉG TANÁNAK BIBLIAI KRITIKÁJA. Tiszavárkony, 1961.
36. ADVENT HOMILETIKUMA. Budapest, 1961.
37. SAJTÓ ÉS ÖKUMENIKUS BESZÁMOLÓ. Szolnok, 1961.
38. A REFORMÁCIÓ ÉNEKEI. Tiszavárkony, 1961.
39. A MESTER. (Milyennek jelenti ki az Ige?) Tiszavárkony, 1962.
40. LEVÉL TÖBBEKNEK A LELKI AJÁNDÉKOK, S FŐLEG A PRÓFÉTÁLÁS ÉS NYELVEKENSZÓLÁS KÉRDÉSÉRŐL. Tiszavárkony, 1963.
41. LELKI AJÁNDÉKOK. Tiszavárkony, 1963.
42. EGYETEMES PAPSÁG ÉS LELKIPÁSZTORSÁG. Tiszavárkony, 1963.
43. A VILÁGKÉP KÉRDÉSE HIT SZEMPONTJÁBÓL. Mátraháza, 1964.
44. A MAGYAR REFORMÁTUS LELKI ÉBREDÉS MŰLTJA. Miskolc, 1964.
45. BIBLIAI FOGALMAK. Tiszavárkony, 1964.
46. AZ EGYHÁZ ÉLETE A NAGYKORÚVÁ LETT VILÁGBAN. Mátraháza, 1965.
47. IGEHIRDETÉSI VÁZLATSOROZAT A II. HELVÉT HITVALLÁS VEZÉRFONALA SZERINT. Tiszavárkony, 1965.
48. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ ÉS A NAZARÉNIZMUS ENNEK KEZDETEITŐL NAPJAINKIG. Tiszavárkony, 1969.
49. SZEKTA-HELYZET ÉS TEENDŐINK. Budapest, 1969.
50. MISSZIÓI SZABÁLYRENDELET-TERVEZET. Tiszavárkony, 1969.
51. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ ÉS A METHODIZMUS KÖLCSÖNÖS VISZONYA 1898-1970. Tiszavárkony, 1972.
52. A SZENTLÉLEK-KERESZTSÉGRŐL. Tiszavárkony, 1972.
53. A HITBEN-JÁRÁS ALKALMAI ÉS TÍPUSAI. (A Szentlélek munkáinak különböző formái) Nagykőrös, 1972.

54. A BIBLIA ÉS A KIJELENTÉS VISZONYA. Tiszavárkony, 1972.
55. A SZENTLÉLEKKEL ÉS MUNKÁJÁVAL KAPCSOLATOS MAI KÉRDÉSEK. Tiszavárkony, 1972.
56. AZ ÚN. JÉZUS-MOZGALOM BIBLIAI KRITIKÁJA. Tiszavárkony, 1972.
57. KRITIKAI MEGJEGYZÉSEK W. GOTTWALD: "ZUNGENREDEN HEUTE" C. KÖNYVÉHEZ. Tiszavárkony, 1974.
58. AZ ÖNGYILKOSOK LELKIGONDOZÁSA. Cegléd, 1975.
59. A BIBLIAI HÉBER "RUAH", "NEFES" ILLETVE A GÖRÖG "PNEUMA", "PSZICHÉ" MAGYARRA FORDÍTÁSÁNAK KÉRDÉSEI. Jászberény, 1980.
60. BIBLIAI KRITIKA AZ ÚN. EVANGÉLIUMI SPIRITIZMUSRÓL. Jászberény, 1981.
61. A VÁLÁS AZ IGE MÉRLEGÉN. Jászkisér, 1981.
62. ZSINATI TANÍTÁS A SZENTLÉLEK KEGYELMI AJÁNDÉKAIRÓL, A KARIZMÁKRÓL. Jászberény, 1981.
63. ALELKIPÁSZTOR SZOLGÁLATA GYÁSZESETNÉL. Jászkisér, 1981.
64. A HÍVÓ ÉLET KÍSÉRTÉSEI. Üllő, 1982.
65. KISEGYHÁZAK, SZEKTÁK. Kecskemét, 1983.
66. KRITIKAI MEGJEGYZÉSEK A BIBLIAFORDÍTÁS EDDIG MEGJELENT FÜZETEIHEZ. É.n.
67. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ SZEKTAKUTATÓ BIZOTTSÁGÁNAK FELADATA ÉS MUNKATERVE. É.n.
68. SZEKTAKUTATÓ KÉRDŐÍV. É.n.
69. BIBLIAI SZAVAK MAGYARÁZATA. É.n.
70. OKKULTIZMUS I. É.n.
71. OKKULTIZMUS II. É.n.
72. AZ ÚJJÁSZÜLETÉS ÉS A SZENTLÉLEK-KERESZTSÉG VISZONYA.
73. AZ AKUPUNKTÚRÁRÓL KERESZTYÉN SZEMMEL. É.n.
74. A SZENTLÉLEK-KERESZTSÉG, KEGYELMI AJÁNDÉKOK, NYELVEKENSZÓLÁS. É.n.
75. MEGJEGYZÉSEK JÁNOS EVANGÉLIUMA FORDÍTÁSÁHOZ. É.n.
76. MEGTÉRÉS-ÚJJÁSZÜLETÉS-HITREJUTÁS. É.n.
77. ÖRÖK ÉLET, ÖRÖK KÁRHOZAT. É.n.

Irodalom:

1. TÖRÖK István: NÉHÁNY SOR PÉTER ÉS IRÉNKE EMLÉKÉRE. (In.HATÁRKÉRDÉSEK SZOLGÁLATUNKBAN, Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Budapest, 1990.) 127-129. oldal
2. PÁSZTOR Gyula: FEKETE PÉTERÉKRE EMLÉKEZÜNK. Biblia és Gyülekezet, 1991. év, III. évf., 3. szám, 17-18. oldal
3. LADÁNYI Sándor - PÁLHEGYI Ferenc - SZŰCS Ferenc: DOKTORI ÉS DÍSZDOKTORI MÉLTATÁSOK. Reformátusok Lapja, 1993. július 11., XXXVII. évf., 28. szám, 6. oldal
4. SZŰCS Ferenc: NÉHAI FEKETE PÉTER LELKIPÁSZTOR LAUDATIÓJA (MÉLTATÁSA). Biblia és Gyülekezet, 1993. év, V. évf., 3. szám, 18-19. oldal
5. [Tót]-h [Lajo]-s: SZEKTAKÉRDÉS AZ IGE FÉNYÉBEN. Reformátusok Lapja, 1993. november 14., XXXVII. évf., 46. szám, 4. oldal

(Összeállította. Margit István)

Dr. Fekete Péter (1925-1984)

Hajdúböszörményben született. Iskoláit szülővárosában végezte, majd a Debreceni Tudományegyetem Teológiai Fakultására iratkozott, ahol 1949-ben szerzett lelkészi oklevelet. Segédlelkészként a Bethánia Egylet alcsúti bibliaiskoláját vezette, ahol dogmatikát, etikát és bibliai lélektant tanított. 1952-től pedig tanársegédjelölt lett a Debreceni Teológiai Akadémián, miközben segédlelkészi szolgálatokat látott el a debrecen-tégláskerti gyülekezetben. 1954-ben teológiai nézetei miatt meghurcolták, rövid időre börtönbe is zárták. Egy ideig rendelkezési állományban volt, majd Szalkszentmártonba, később pedig Szabadszállásra került káplánnak. Az 1956-os események kapcsán újra bebörtönözték, annak ellenére, hogy tevőlegesen nem vett részt az megmozdulásokban. 1958-ban a tiszavárkonyi gyülekezet hívta meg lelkészének, több mint húszévi itteni szolgálat után pedig 1979-ben Jászberénybe került, ahol hamarosan bekövetkezett haláláig lelkészkedett. Doktori értekezését még 1967-ben megírta, azonban sohasem engedélyezték számára, hogy azt megvédje. A Budapesti Református Teológiai Akadémia munkásságának elismeréséül 1993-ban „postumus honoris causa” doktori címmel tisztelgett emléke előtt. Kötetei: **KRISZTUS VAGY SZOMBATNAP** (Hajdúböszörmény, 1952.), **ÁLMOK, LÁTOMÁSOK, JELEK ÉS CSODÁK A BIBLIA MEGVILÁGÍTÁSÁBAN.** (Jászberény, 1982.), **RÖVID TANÍTÁS A NYELVEKENSZÓLÁSRÓL.** (H.é.n.), **A JEHOVA TANÚI SZEKTÁJÁNAK ISMERTETÉSE ÉS BIBLIAI KRITIKÁJA.** (Iránytű Kiadó, Budapest, 1993.), **AZ EGYHÁZ ÉS A SZEKTA.** (Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.) Cikkei, tanulmányai közül viszonylag kevés jelenhetett meg nyomtatásban.

